

тощо. Таким чином, компанії, які сповідують принципи КСВ, створюють синергетичний ефект не лише для бізнесу, але й суспільства.

Перелік використаних джерел:

1. Reckmann, N. (2023). *What Is Corporate Social Responsibility?* <https://www.businessnewsdaily.com/4679-corporate-social-responsibility.html> (Last accessed 20.02.2023).
2. *What is Fairtrade?* <https://www.fairtrade.org.uk/what-is-fairtrade> (Last accessed 20.02.2023).
3. Schoff, C. (2021). *The Evolution of Corporate Social Responsibility.* <https://www.ecolytics.io/blog/evolution-of-csr> (Last accessed 20.02.2023).
4. Bowen, H. R. (2013). *Social Responsibilities of the Businessman.* University of Iowa Press. 298 p.
5. Keynes, J. M. (1936). *The General Theory of Employment, Interest, and Money.* London: Macmillan.
6. Blinder, A. S. (2021). *Keynesian Economics.* *The Concise Encyclopedia of Economics.* www.econlib.org (Last accessed 20.02.2023).
7. Bowen, H. R. (1948). *Toward social economy.* Rinehart. 1st Edition. 336 p.
8. *Business Insights* (2022). <https://online.hbs.edu/blog/post/corporate-social-responsibility-statistics> (Last accessed 20.02.2023).
9. Длужопольська Т. І., Сентик М. В. (2022). *Успішні кейси міжнародних компаній у сфері корпоративної соціальної відповідальності. Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві (Socio-Economic Relations in the Digital Society), № 4(46), 49–57.*

Харковський Богдан

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ЕКОЛОГІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ ЄС В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

За останні роки енергетичний ринок Європейського Союзу (ЄС) зазнав суттєвої екологічної трансформації у відповідь на глобальні виклики, такі як зміна клімату, виснаження ресурсів та зміни у політичному становищі. Ця трансформація була зумовлена поєднанням політичних ініціатив, технологічного прогресу та зміни вподобань споживачів. ЄС поставив перед собою амбітні цілі щодо скорочення викидів парникових газів, збільшення виробництва відновлюваної енергії та підвищення енергоефективності. Ці цілі відображено в Європейській зеленій угоді, комплексному плані зробити економіку ЄС стійкою та вуглецево-нейтральною до 2050 року. [1] Зелена угода включає низку політичних заходів для підтримки переходу до більш стійкої енергетичної системи, таких як:

- збільшення частки відновлюваної енергії;
- сприяння розвитку енергоефективності ресурсів;
- підтримка розвитку технологій з низьким вмістом вуглецю.

Одним із найважливіших подій на енергетичному ринку ЄС стало швидке зростання відновлюваних джерел енергії, таких як вітрова, сонячна та гідроенергія. У 2019 році на частку відновлюваної енергії припадало 18,9% кінцевого споживання енергії в ЄС, порівняно з 8,5% у 2004 році. Це зростання було зумовлене падінням вартості технологій відновлюваних джерел енергії, підтримуючою політичною структурою та зростанням споживчого попиту на чисту енергію. Директива ЄС про відновлювані джерела енергії встановлює обов'язкові цілі для кожної країни-члена щодо збільшення частки відновлюваної енергії в їхньому енергетичному балансі.

Крім збільшення використання відновлюваної енергії та підвищення енергоефективності, ЄС також інвестує в нові низьковуглецеві технології, такі як уловлювання та зберігання вуглецю, водень та електромобілі. Ці технології мають потенціал для значного скорочення викидів парникових газів і покращення якості повітря, але їхнє впровадження потребує значних інвестицій і відповідної політики [1].

Однак окрім екологічних проблем одним із політичних чинників які вплинули на трансформацію енергетичного ринку ЄС являється російське вторгнення в Україну яке мало значний вплив на енергетичний ринок Європейського Союзу. Україна є основною транзитною країною для експорту російського природного газу до Європи, і конфлікт призвів до перебоїв у поставчанні газу до кількох країн-членів ЄС. Ця подія підкреслила вразливість енергетичної системи ЄС і необхідність підвищення енергетичної безпеки.

Західні санкції проти росії суттєво вплинули на енергетичний ринок в Європі. Однією із головних цілей санкцій стала нафтогазова промисловість росії, яка є основним джерелом доходу для країни. Санкції обмежили доступ до технологій, обладнання та зменшення обсягу експорту для російських енергетичних компаній, що ускладнило їм розробку нових проєктів і підтримку існуючих, це призвело до скорочення видобутку та експорту нафти і газу з росії.

Обмеження експорту нафти та газу мали наслідки для енергетичного ринку Європейського Союзу, який був основним імпортером російського газу. ЄС був змушений шукати альтернативні джерела газу, що призвело до збільшення імпорту з інших країн, таких як Норвегія та Сполучені Штати [2].

Санкції спонукають Європейський Союз працювати над зменшенням своєї залежності від російського газу, щоб покращити свою енергетичну безпеку та диверсифікувати джерела енергії. Серед основних заходів можна виділити:

- підвищення енергоефективності: ЄС поставив перед державами-членами цілі щодо підвищення енергоефективності ресурсів на 32,5% до 2030 року, що зменшить загальне споживання енергії та потребу в імпортованому газі;
- збільшення використання відновлюваної енергії зменшить потребу в імпорті газу та допоможе диверсифікувати джерела енергії в ЄС;
- розвиток альтернативних джерел газу таких як скраплений природний газ (СПГ), біогаз, синтетичний газ, який можна імпортувати з таких країн, як Сполучені Штати та Катар;

- вдосконалення технологій зберігання енергії дозволить ЄС краще керувати коливаннями попиту та пропозиції енергії та зменшить потребу в газових електростанціях як в резервному джерелі енергії.

Підсумовуючи, ЄС має низку доступних варіантів для зменшення споживання російського газу та покращення своєї енергетичної безпеки, дотримуючись цих стратегій, ЄС може диверсифікувати джерела енергії, що покращить його енергетичну безпеку та стійкість.[3]

Проте трансформація енергетичного ринку ЄС не позбавлена проблем. Перехід до більш сталої незалежної енергетичної системи вимагає значних інвестицій, що може створити проблеми для деяких держав-членів з обмеженими фінансовими ресурсами. Однак ЄС повинен буде продовжувати інвестувати в нові технології з низьким вмістом вуглецю, покращувати енергоефективність і долати фінансові та конкурентні проблеми, щоб забезпечити стале екологічне енергетичне майбутнє.

Перелік використаних джерел:

1. Європейська комісія. (2020). Європейська зелена угода [Електронний ресурс] URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en (Дата звернення: 11.03.2023).

2. Європейський парламент : енергетична безпека в ЄС [Електронний ресурс] URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/67/energy-security-in-the-eu> (Дата звернення: 12.03.2023).

3. Рада Європейського Союзу. Висновки щодо стратегії енергетичної безпеки ЄС. [Електронний ресурс] URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/pressreleases/2020/02/17/conclusions-on-the-eu-s-energy-security-strategy/> (Дата звернення: 12.03.2023).

Чайка Ірина
Длугопольська Тетяна
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

КЛЮЧОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У СЕКТОРІ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Економічне зростання завжди пов'язане зі збільшенням продуктивності праці, а збільшення продуктивності відбувається шляхом використання нових технологій виробництва, роботу яких забезпечує енергетика. Існує нерозривний зв'язок зростання виробництва зі зростанням енергоспоживання за відносного зниження енергоспоживання шляхом підвищення енергоефективності. Наприкінці ХІХ ст. з винаходом парового двигуна різко зросло споживання вугілля, яке до закінчення Першої світової війни залишалося головним енергетичним